

Meten is weten. Op basis van de reacties en vragen die ons dagelijks bereiken via dietist@glutenvrij.nl selecteren we een aantal keer per jaar producten binnen een bepaalde categorie. Want vaak staat er glutenvrij, maar is het dat dan ook echt? We meten de hoeveelheid gluten in het product en vergelijken die. Zo krijgen we inzicht over wat er werkelijk in producten zit. NCV onderzoek wordt mogelijk gemaakt door onze sponsors Nutrilab en R-Biopharm

'Kan sporen van gluten bevatten'

ZIT ER NOU WEL OF GEEN GLUTEN IN DAT PRODUCT?!

'May contain', ofwel Kan sporen van gluten bevatten... Wat worstelen we toch met deze begrippen voor voedingsmiddelen! Want wat betekent het nou precies? Is er sprake van kruisbesmetting ofwel zitten er nou wel of geen gluten in het product? En kun je deze voedingsmiddelen eten als je glutenintolerantie hebt? En is deze melding wettelijk verplicht?

TEKST EN FOTO'S: Laura Kool

NCV-leden zien door de bomen het bos soms niet meer, merken we aan de wekelijks vragen. Het blijkt soms superlastig als je in de winkel staat, en je wilt een product kopen met deze melding. Onze leden vroegen zich dat 't vaakst af bij lijnzaad, peulvruchten, noten, chips en zuivel. In dit artikel proberen we - voor zover dat op dit moment mogelijk is - zoveel mogelijk helderheid te brengen in het begrip 'Kan sporen van gluten bevatten'. Ook kwamen we via een poll op de NCV-website te weten hoe vaak onze leden toch producten met deze melding kopen. Van Marjan van Ravenhorst (Allergenenconsultancy) krijgen we antwoord op de vraag of een fabrikant juridisch

gezien deze melding verplicht moet plaatsen op een product. Om toch een idee te krijgen of producten met deze claim daadwerkelijk gluten bevatten hebben we ook een steekproef gedaan. Deze steekproef is een vervolg op een groot en geruchtmakend onderzoek* van de NCV in 2016 naar producten met de aanduiding 'Kan sporen van gluten bevatten'. Voor fabrikanten is er overigens inmiddels een methode Vital op de markt om te berekenen of er sprake is van kruisbesmetting. Toch blijft de vraag of dat genoeg duidelijkheid biedt aan de glutenvrije consument. Mocht je nog vragen hebben, stel deze dan gerust aan onze dietist@glutenvrij.nl.

WELKE CLAIMS VIND JE TERUG

Er zijn op dit moment in Nederland een aantal veelvoorkomende claims op het gebied van kruisbesmetting op het etiket van een product te vinden, te weten:

1. Gemaakt in een bedrijf waarin ook glutenbevattende granen worden verwerkt.
2. Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.
3. Bevat sporen van glutenbevattende granen.
4. Verwerkt in een fabriek waarin ook gluten worden verwerkt.

GETESTE PRODUCTEN

PRODUCT	ALLERGIE INFORMATIE VOOR WAT BETREFT GLUTEN	PPM GLUTEN
NOTEN		
AH pinda's ongezoeten	Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.	< 5
AH amandelen gezouten	Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.	< 5
AH cashewnoten gezouten	Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.	< 5
Duyvis pinda's ongezoeten	--	< 5
Duyvis amandelen ongezoeten	--	< 5
Duyvis cashewnoten sea salt	--	< 5
LINZEN GEKOOKT		
AH Linzen blik	Gemaakt in bedrijf waar ook glutenbevattende granen wordt verwerkt.	< 5
Bonduelle linzen diepvries	Sporen mogelijk van tarwe.	< 5
Bonduelle Linzen blik	--	< 5
Hak linzen in zak	--	< 5
LINZEN GEDROOGD		
Valle del Sole rode linzen	Kan sporen van gluten bevatten.	< 5
AH rode splitlinzen gedroogd	Gemaakt in bedrijf waar ook glutenbevattende granen wordt verwerkt.	11
Hak blonde linzen gedroogd	--	< 5
Lassie groene linzen gedroogd	--	< 5
LIJNZAAD		
Zonnatura gebroken lijnzaad	Kan sporen bevatten van gluten	< 5
Smaakt	Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.	< 5
Raw Organic	Fabrikant verwerkt ook gluten.	< 5
Take One	Kan sporen bevatten van gluten.	< 5
Linwoods	--	< 5
TerraSana	--	< 5
VRUCHTENKWARK		
Danio kwark aardbei	Kan bevatten: sporen van glutenbevattende granen	< 5
Almhof kwark citroen	--	< 5
ZOUTJES		
De Beste Paprika cijfers & letters	Kan sporen van gluten (tarwe) bevatten.	< 5
Popcorn zout AH	Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen.	< 5
Chio Pombär original	--	< 5
Popcorn Proper	--	< 5

DISCLAIMER

De testen voor dit magazine zijn eenmalige steekproeven en hebben niet dezelfde waarde als certificering van een product, oftewel het glutenvrije logo. De resultaten zeggen iets over deze partijproducten, maar geven geen garantie voor andere partijen. Ze geven slechts een indicatie en kunnen gebruikt worden als handvat bij het glutenvrije dieet. Ga jaarlijks of eens in de twee jaar op controle bij de MDL-arts en gespecialiseerde diëtist om te controleren of je op het juiste spoor zit voor wat betreft het glutenvrije dieet.

UITSLAG STEEKPROEF

We hebben vijf verschillende productgroepen laten testen die wel/geen melding hebben: noten, linzen, lijnzaad, vruchtenkwark en zoutjes. In de tabel staan de 26 verschillende producten die we hebben laten analyseren. We hebben producten gekocht mét en zónder een waarschuwing voor kruisbesmetting. Uiteraard had géén van de producten het allergene gluten bij de ingrediënten staan. Er werden in totaal 26 verschillende producten getest. *Álle producten, zowel met als zonder kruisbesmettingsclaim, scoorden glutenvrij (< 20 ppm). Het ziet er dus naar uit dat de fabrikant, in tegenstelling tot ons onderzoek in 2016, het allergenenbeleid beter onder controle heeft. Dit is goed nieuws voor de glutenvrije consument.*

POLL: KOOP JE WEL OF NIET EEN PRODUCT MET EEN 'SPOREN'-CLAIM

Wij wilden weten of glutenvrije consumenten producten met deze claim(-s) kopen. Daartoe plaatsten we een poll op onze website. We vroegen: Koop je weleens producten met de vermelding: Gemaakt in een bedrijf waarin ook glutenbevattende granen worden verwerkt' of 'Kan sporen bevatten van glutenbevattende granen?' 379 mensen vulden de poll in. Hier kwam geen overtuigend ja of nee uit. *Bijna de helft (49%) koopt deze producten, ruim een derde (35%) koopt ze niet en 16% koopt soms producten met een kruisbesmettingsclaim.*

OPVALLEND

Opvallend is dat mensen denken dat een product met de claim 'Bevat sporen van gluten' een hoogrisico product is en het niet kopen. De overige vermeldingen willen ze nog weleens proberen. Dit laat zien dat de consument denkt dat er daadwerkelijk gluten zitten in een product met de claim 'Bevat sporen van gluten.' Dit hoeft niet het geval te zijn. Consumenten maken dus een risicobeoordeling aan de hand van de bewoording van de waarschuwing. Maar de woordkeuze zegt helemaal niets over de hoogte van het kruisbesmettingsrisico! *Bij alle 4 de claims de vermeldingen weten we gewoon niet wat het daadwerkelijke kruisbesmettingsrisico is.*

IS DE MAY CONTAIN'-CLAIM VERPLICHT?

We vroegen Marjan van Ravenhorst van Allergenen-consultancy hoe het zit met de wetgeving: 'Het etiketteren van kruisbesmetting is niet wettelijk verplicht. Er zijn alleen regels voor het vermelden van allergenen die verwerkt zijn in een product. Deze moeten op een bepaalde manier *vetgedrukt of in HOOFDLETTERS* in de lijst met ingrediënten vermeld worden. Dus ondanks het feit dat in een productiebedrijf of in een restaurantkeuken per ongeluk allergenen in een product terecht kunnen komen, hoeft dit niet vermeld te worden. Het mag wel, maar het is niet gebonden aan wettelijke regels. Dus bedrijven kunnen zelf bepalen voor welke allergenen wel of niet voor gewaarschuwd wordt (soms kiezen bedrijven alleen voor noten en pinda's, wanneer een waarschuwing vermeld wordt (vanaf een bepaald gehalte, bij een theoretisch risico of helemaal niet), en de woordkeuze van de waarschuwing. Het is de bedoeling dat op Europees niveau regels worden vastgesteld, maar de besprekingen hierover verlopen erg moeizaam.

PRODUCENT, RISICO OP KRUISBESMETTING (VITAL) EN ALBERT HEIJN

Hoe weet je als producent dat je product mogelijk risico loopt op kruisbesmetting? Er is een methode die VITAL heet. Dat is een soort van kansberekening. Deze analyseert waar je product vandaan komt, welke grondstof het bevat, en of die grondsoort in de opslag, vervoer of verwerking in aanraking gekomen IS of KAN zijn. Al die verschillende elementen leveren punten op en als je op veel verschillende hoog scoort, is er dus een hoog risico.

Het is best een goed systeem. Zo is Albert Heijn al overgaan op de VITAL- methode voor haar eigen merkproducten, te beginnen bij de verse producten. Zo heb je dus gezien dat de kwekzalm nu ineens niet meer het eigen huismerk glutenvrij logo van AH heeft, maar een 'Kan sporen bevatten van'-vermelding. VITAL is overigens een in Nederland nog niet erkende methode. De NVWA wil dat deze eerst goed wetenschappelijk onderzocht wordt: gevalideerd, heet dat.

WAT HEEFT DE CONSUMENT AAN VITAL?

Het probleem bij VITAL, of een andere systematiek om kruisbesmetting te analyseren, is dat veel glutenvrije consumenten weinig kunnen met de vermelding 'Kan sporen van bevatten'. Je wordt eigenlijk opgezaagd met een dilemma waarover je een beslissing moet nemen. De gemiddelde glutenvrije consument wil duidelijkheid, die wil niet elke dag in de supermarkt over elk product een afweging hoeven te maken. Die wil antwoord op de vraag kan ik het nu wel, of niet eten (is het glutenvrij of niet). Het liefst zou de glutenvrije con-

sument zelfs ook nog de hoeveelheid gluten in een product willen weten. Want de ene consument kan wel tegen 20 ppm (en meer) en voor de andere is dat teveel. Met VITAL zijn we dus een stapje verder in betere beoordeling van kruisbesmetting, maar voor glutenvrije consumenten is er nog een lange weg te gaan richting duidelijkheid. * In 2016 deed de NCV een grootschalig onderzoek naar producten met de aanduiding 'Kan sporen van gluten bevatten'. De uitkomst van die test leidde tot een persbericht, een melding bij de

Nederlandse Voedingsmiddelen en Warenautoriteit (NVWA) en een officiële recall. Een bepaald merk kroepoek werd uit de schappen gehaald, en een bitterkoekjesfabrikant besloot de melding 'Kan sporen van gluten' op zijn verpakking te zetten. Dit onderzoek is te vinden op onze website www.glutenvrij.nl onder 'Glutenvrij Magazine', editie GM2016-2. Wil je nog eens teruglezen welke andere producten in voorgaande edities van GM zijn getest? Ook deze staan op onze website: www.glutenvrij.nl onder 'Geteste producten'.